

N:o 21.

Af herr **Ljungberg** m. fl., *angående skrifvelse till Konungen i fråga om inrättande af ett statslotteri.*

I en tid, då statsmakterna nödgas se sig om åt alla håll för att dels fylla luckorna efter gamla, nu afskaffade skatter, dels ock betäcka de ofantliga kostnader, som försvarsväsendets ordnande medför, tränger sig med växande styrka fram en tanke, som man och man emellan länge afhandlats och som riksdag efter riksdag sökt göra sig gällande, den tanken nemligen, att den *spellust på lotterier*, som i så många år rigtat utländska anstalter af detta slag till den grad, att utlänningarne sjelfva öppet le åt svenska folkets oförstånd, måtte, när den icke kan hämmas, bereda vår egen statskassa en väl behöflig inkomst.

När det på 1770-talet upprättade svenska nummerlotteriet genom en kongl. kungörelse af den 4 juni 1841 upphäfdes, bland annat med anledning af vissa brister i dess grundregler och organisation, saknades icke inom Riksdagen de, som motsatte sig detta beslut, och detta på den grund, att det *svenska* lotterispelet betagit folket hågen att spela på *utländska* lotterier. Man fruktade nemligen, att denna håg nu skulle återvakna och ej kunna hämmas, då ju lotter till utländska lotterier kunde utbjudas i bref. Vid den tiden var dock icke det utländska lotteriofoget på långt när så utveckladt, som det sedan blifvit, men den nämnda förutsägelsen besannades snart. Det är numera allmänt känt, att i synnerhet danska och tyska lotterier hemta en kolossal vinst af den fördom och det i sig omöjliga förmynderskap öfver folket, som förhindrar oss att inom eget land behålla de stora summor, som nu genom spel på utländska lotterier sändas till främlingar.

Det enda skäl, som med något sken af sanning kunnat åberopas för afslag på hittills framkomna motioner om ett inhemskt statslotteri, har varit, att spellusten är en passion, som icke bör tillfredsställas.

Men detta skäl duger icke, då man ser mellan fingrarna med spellusten både på utländska lotterier, mot hvilka tillsynen mer och mer slappas, och på inhemska sådana, som i växande antal tillåtas, fastän svenska staten icke deraf drager någon fördel.

Man har beräknat, att svenskarne, som efter danskarnes eget påstående äro det danska statslotteriets bästa kunder, årligen på detta håll bortspela 8 å 9 millioner kronor. Om detta är sanning, hvarom det är svårt att hafva en bestämd mening, så förtjena nämnda våra grannar på oss en summa, tillräckligt stor att dermed betala årliga kostnaden för hela deras flotta (7,068,225 kronor) jemte den kongl. civilistan och riksdagsbudgeten, hvilket allt sammanräknadt under innevarande år utgör 8,603,637 kronor. Också yttrade en dag en ledamot i danska folketinget, att danskarne »kunna vara glada, så länge svenskarne hellre spela på deras lotteri, än de inrätta ett eget».

Med hvilken förslagenhet, våra grannar härvid gå till väga, kan ses deraf, att de anställa särskilda, väl aflönade och i orterna bosatta agenter, hvilka resa från by till by och utprångla danska lottsedlar, och i Skåne lär finnas sådana agenter, hvilka, påstås det, på denna affärsverksamhet hafva en årlig inkomst af 5,000 kronor och derutöfver.

De relativt fåtaliga vinster, som utfalla, komma genom kollektörernas egennyttan icke allmänt de vinnande till godo, i det nya lottsedlar ofta få ersätta vinsterna, och af dessa tager t. ex. danska staten 16 procent och Hamburg respektive 10 procent.

Man vill äfven påstå, att den alltjemt fortgående utvidgningen af det danska klasslotteriet, hvilket för få år sedan omfattade blott 85,000 lotter, sedermera för två år sedan utvidgades till 110,000 och i år lærer komma att höjas till 125,000 lotter, egentligen är att tillskrifva svenskarnes lifliga deltagande.

Det får ju antagas, att motståndet mot inrättandet af ett svenskt statslotteri hvilar på *allvarliga, moraliska* syften; men man borde väl då ock med kraft och allvar tillämpa förbudet i 1 § af lotteriförordningen af 1881 mot allt utspridande eller afytttrande af lotter i både in- och utländska lotterier, hvilket nu icke är fallet, och man borde då icke låta den bortlottning af lösören och konst saker, som i 3 § af samma lag är tillåten, försiggå så utan all kontroll, att massor af osålda lotter utan vidare få deltaga i utlottningen. Icke heller borde, då inbjudningar till deltagande i allmänt lotteri äro såväl i nämnda författning som i tryckfrihetsförordningen förbjudna, införandet i våra tidningar af *dragningslistor*, som egga till lotterispel, tillåtas. Det visar ju äfven en

ytterlig inkonseqvens, att, då man strängt ogillar sådant spel, så att staten icke deraf får hemta en väl behöflig vinst, regeringen likväl tillåter det ena stora lotteriföretaget efter det andra, såsom t. ex. för en teaterbyggnad, för Nordiska museet, för Goodtemplarorden o. s. v.

För ettdera måste man besluta sig: antingen *förbjuda* alla såväl inhemska lotterier som ock kringspidandet af inbjudningar till deltagande i utländska lotterispel samt införa en fullt verksam kontroll öfver en sådan lags efterlefnad eller ock medgifva *införandet af ett svenskt statslotteri*. Men då det förra väl näppeligen torde låta sig göra, bör väl den tanken, att införandet här i landet af ett allmänt svenskt statslotteri, omgärdadt af en omsorgsfullt afvägd lagstiftning, skulle åt vårt eget land kunna spara de millioner, hvilka nu årligen bortslumpas på spel i utländska lotterier, icke kunna anses vara obefogad.

På grund häraf våga undertecknade vördsamt hemställa,

att, med ändring i eller upphäfvande af deremot stridande författningar, ett statslotteri måtte inom riket inrättas, samt att i sådant syfte Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för nästkommande Riksdag framlägga förslag till sådant lotteri.

Stockholm den 25 januari 1902.

C. E. Ljungberg.

P. M. Söderberg.

P. Bondesson.

O. Nilsson.

Johan Amilon.

John Jeppson.